

Ticaret Performansı Ölçümlerine Çok Boyutlu Bir Yaklaşım: Seçilmiş Ülke ve Sektörlere İlişkin Karşılaştırmalı Analizler

A Multidimensional Approach to the Measurements of Trade Performance: Comparative Analyses on Selected Countries and Sectors

Mehmet DEMİRAL¹

Harun BAL²

ÖZET

Bu çalışma, geleneksel ve yeni yaklaşımda hesaplanan hacim ve değişim göstergelerini kullanarak, altı yükselen sanayi ekonomisi (Brezilya, Hindistan, Çin, Güney Afrika, Meksika, Türkiye) ve Rusya'nın ticaret performansları karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Bu kapsamda, gelişmekte olan ülkelerin küresel ticarete en fazla paya sahip olduğu altı sektörde toplulaştırılan sanayiler için ihracat, ithalat, ticaret dengesi, açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler ile ürün ve piyasa farklılaştırması göstergeleri 2014 yılı için sunulmaktadır. Sonrasında, sırasıyla rekabetçilik, coğrafi ve ürün uzmanlaşma yapıları ile uyum göstergeleri, 2010-2014 dönemi için yüzde değişimleri dikkate alarak karşılaştırılmaktadır. Son olarak, seçilen ülkelerin toplulaştırılmış mal ticareti korelasyon endekslerini kullanarak ticari rekabetçilik ve ortaklık potansiyelleri tartışılmaktadır. Veriler, ülkelerin performanslarının farklı sektörlerde ve aynı sektörde farklı göstergeler bakımından değiştiğini göstermektedir. Türkiye düşük teknolojlili ve emek yoğun tekstil sektöründe en iyi performans göstergelerine sahip olmakla birlikte, orta teknolojlili ve sermaye yoğun ulaşım araçları sektöründe de gelişme göstermektedir. Türkiye, tekstil sektöründe en çok Çin ve Hindistan; ulaşım araçlarında ise Meksika ve Güney Afrika ile rekabet etmek durumundadır. Rusya ile Türkiye arasındaki düşük ticari korelasyon, farklı sektörlerde uzmanlaşmış bu iki ülkeyi potansiyel ticaret ortağı yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ticaret performansı, yükselen sanayi ekonomileri (YSE), sektörel analiz, Türkiye.

ABSTRACT

This study comparatively analyzes trade performances of six emerging industrial economies (Brazil, India, China, South Africa, Mexico, and Turkey) and Russia using volume and change indicators measured with the conventional and new approaches.

Within this context, the indicators of export, import, trade balance and revealed comparative advantages together with the product and market diversification for aggregated six sectors that developing countries mostly have highest shares in the world trade are presented for the year 2014. Afterwards, for the competitiveness, geographic and product specialization, and adaptation indicators are compared respectively, for 2010 - 2014 period considering percentage changes. Finally, the study discusses trade competitiveness and partnership potentials using the countries' trade correlation indexes. The data sets show that performances of selected countries vary over sectors and different indicators in the same sector. Although having better performance indicators in textiles, as low-tech and labor-intensive sectors, Turkey has been progressing in transport equipment sector that is relatively medium-tech and capital intensive. Turkey is seen subject to compete mostly with China and India in the textiles, and Mexico and South Africa in the transport equipment sector. The low correlations of the bilateral trade between Russia and Turkey reveal that these countries are potential trade partners since they have specialized in unrelated sectors.

Keywords: Trade performance, emerging industrial economies (EIE), sectoral analysis, Turkey.

¹ Yar.Doç.Dr., Niğde Üniversitesi, İ.İ.B.F., İktisat Bölümü, mdemiral@nigde.edu.tr

² Prof.Dr., Çukurova Üniversitesi, İ.İ.B.F., İktisat Bölümü, harunbal@cu.edu.tr